

prof. dr. Silviu Ovidiu Chiș
prof. Angelo Manea

(Colegiul Național „Liviu Rebreanu”)
(ISJ Bistrița-Năsăud)

LECȚII LA MUZEU
-SUGESTII METODOLOGICE PENTRU PROFESORII DE
ISTORIE-

BISTRIȚA

2013

Argument

Stimați colegi,

În paginile ce urmează vă propunem un material de a cărui necesitate și actualitate suntem convinși – un ghid pentru organizarea unor lecții de Istorie la Muzeul Județean Bistrița-Năsăud și în alte unități din componența Complexului Muzeal Bistrița-Năsăud, precum și în zona istorică a municipiului Bistrița. Materialul a fost redactat în baza proiectului educațional „Atingerea istoriei” derulat, în parteneriat, de către Colegiul Național „Liviu Rebreanu” Bistrița, Inspectoratul Școlar Județean Bistrița-Năsăud și Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud.

Dintre argumentele în favoarea unor astfel de activități le reținem pe următoarele:

- Creșterea gradului de atractivitate a lecțiilor de Istorie, prin organizarea lor în afara sălii de clasă;
- Fixarea mai bună a cunoștințelor de Istorie, datorită contactului direct al elevilor cu izvoarele istorice;
- Integrarea armonioasă a cunoștințelor de istorie locală, regională, națională și universală;
- Crearea, în rândul elevilor, a obișnuinței de a vizita instituțiile muzeale, și deschiderea apetitului lor pentru consumul de cultură;
- Creșterea interesului elevilor față de problema protejării și valorificării patrimoniului istoric, și dezvoltarea unei atitudini proactive a acestora în acest domeniu.

Materialul este structurat sub forma unor tabele, pentru fiecare clasă, de la a V-a până la a XII-a. În fiecare tabel am indicat capitolul din programă, termenii istorici/conceptele/problemele de atins, locația în care pot fi desfășurate lecțiile respective.

Am ales această modalitate de organizare a materialului din dorința de a-l face ușor de utilizat de către toți cei interesați.

Autorii

Clasa a V-a (prof. Chiș Silviu Ovidiu)

Nr. crt.	Capitolul	Termeni istorici, concepte, probleme de atins:	Locul de desfășurare
1	Preistoria umanității	<ul style="list-style-type: none"> • familie, vecini, relații de rudenie, sedentarizare; • evoluția uneltelor, a ceramicii și a așezărilor Conținuturi: <ul style="list-style-type: none"> • apariția, evoluția și răspândirea grupurilor umane; 	Expoziția de Istorie-Arheologie, sala 1
2	LUMEA GETO-DACICĂ	<ul style="list-style-type: none"> • traci, daci, geți, regalitate,; • cultura materială și spirituală a geto-dacilor. Conținuturi: <ul style="list-style-type: none"> • Raporturile geto-dacilor cu lumea greacă și cu cea romană: • studiu de caz: *Sarmizegetusa. 	Expoziția de Istorie-Arheologie, sălile 1 și 2
3	LUMEA ROMANĂ IMPERIUL ROMAN CULTURA ROMANĂ	<ul style="list-style-type: none"> • administrația, romanizarea; • *viața cotidiană. Conținuturi: <ul style="list-style-type: none"> • Principatul • Întinderea și organizarea Imperiului: <ul style="list-style-type: none"> • arhitectură, artă. Conținuturi: <ul style="list-style-type: none"> • Influența culturii și civilizației romane în lume. 	Expoziția de Istorie-Arheologie, sala 3 Lapidariul antic Se poate exemplifica prin cazul Daciei romane.

Clasa a VI-a (prof. Chiș Silviu Ovidiu)

Nr. crt.	Conținuturi	Termeni istorici, concepte, probleme de atins:	Locul de desfășurare
1	<p>Lumea medievală</p> <p>Conținuturi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Satul medieval: • studiu de caz: Descrierea unui sat medieval. • Orașul medieval: centru meșteșugăresc și comercial 	<ul style="list-style-type: none"> • progrese tehnice; • orășenime, atelier meșteșugăresc, breaslă, *manufactură; • viața cotidiană. 	<p>Expoziția de Etnografie-Artă populară sala 1</p> <p>Expoziția de Istorie-Arheologie, sala 5</p> <p>Lapidariul medieval și modern</p>
2	<p>Lumea medievală</p> <p>Conținuturi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Societatea medievală în Europa: 	<ul style="list-style-type: none"> • proprietatea asupra pământului, nobilime, țărănime liberă, țărănime aservită, domeniu feudal; • senior, vasal, ierarhie feudală, 	<p>Expoziția de Istorie-Arheologie, sala 5</p>
3	<p>CULTURA ȘI SOCIETATEA ÎN EVUL MEDIU</p> <p>Conținuturi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arhitectura medievală: • studiu de caz: Descrierea unei biserici, catedrale, mănăstiri sau a unui castel medieval. 	<ul style="list-style-type: none"> • arhitectură, stiluri (romanic, gotic, bizantin, oriental), 	<p>Tur al orașului, cu prezentarea sistemului de fortificații, structura, Biserica Evanghelică, Ansamblul Sugălete</p>

Clasa a VII-a (prof. Chiș Silviu Ovidiu)

Nr. Crt.	Conținuturi	Termeni istorici, concepte, probleme de atins	Locul propus pentru lecție
1	<p>Revoluția tehnologică și expansiunea societății industriale.</p> <p>Conținuturi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Revoluția industrială și agrară • Studiu de caz: *Anglia, *Franța, *S.U.A., *Germania 	<ul style="list-style-type: none"> • revoluție industrială, capitalism, concurență, fabrică, lucrători industriali, industrie, profit, salariu, socialism, sindicalism, grevă; • descoperiri științifice, invenții tehnice și consecințele lor; • urmările revoluției agrare și industriale; 	<p>Expoziția de Etnografie-Artă populară a Muzeului Județean Bistrița-Năsăud (Sugestie Se poate insista pe impactul industrializării și urbanizării asupra satului tradițional, migrația sat-oraș, dispariția meșteșugurilor casnice, schimbările în modul de cultivare a pământului)</p>
2	<p>Stat și națiune în a doua jumătate a secolului al XIX-lea</p> <p>Conținuturi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noi state naționale și multinaționale • Studiu de caz: Italia, Germania, *S. U. A., Austro-Ungaria – stat multinațional 	<ul style="list-style-type: none"> • națiune, stat național, unificare politică, unitate națională, independență; • căi și mijloace de unificare politică și statală. 	<p>Expoziția de Etnografie-Artă populară a Muzeului Județean Bistrița-Năsăud – sălile cu interior românesc, săsesc. Vizită la Casa Săsească de la Livezile Se poate evidenția caracterul multicultural al zonei Bistriței (români, sași, maghiari)</p>
3	<p>Democrație și totalitarism(1922-1939)</p> <p>Conținuturi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • State democratice și state totalitare 	<p>- democrație, emanciparea femeii, *criză economică, comunism, fascism, *nazism, antisemitism, revizionism,</p>	<p>Vizionarea filmului realizat de D. Gusti în comuna Șanț (1936) pentru a ilustra ; menținerea formelor</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Studiu de caz: *Franța, *Marea Britanie, *U. R. S. S., *Germania, *Italia <p>(se poate aborda cazul României în perioada interbelică)</p>	<p>*conciliatorism; - parlamentarism și autoritarism politic; - eșecul menținerii păcii.</p>	<p>de viața tradiționale în perioada interbelică. Filmul poate servi și la ilustrarea caracterului agrar al României interbelice, la ilustrarea bazei sociale a unor partide politice din perioada interbelică.</p>
--	---	--	---

Clasa a VIII-a (prof. Manea Angelo)

Nr. crt	Capitolul	Lecția	Loc de desfășurare
1	Civilizații preistorice și antice	Civilizații preistorice Geto-dacii și contactele cu lumea mediteraneană. Regalitate și religie Integrarea geto-dacilor în lumea romană.	Expoziția de Istorie - Arheologie – salile I, II, III, Lapidariul – prezentarea elementelor de viață materială și spirituală romană, rolul armatei ca factor al romanizării
2	Romanitatea orientală în mileniul marilor migrații	Autohtoni și migratori: de la confruntare la coabitare	Expoziția de Istorie-Arheologie – sala IV Expoziția de Etnografie și Artă populară
3	Statul medieval și instituțiile sale	Formațiuni politice românești și statele vecine Transilvania de la voievodat la principat Semnificația întemeierii statelor medievale Valahia, Țara Moldovei, Dobrogea	Expoziția de Etnografie și Artă - sala V Expoziția de Istorie-Arheologie – sala V Casa săsească de la Livezile Livezile – prezentarea unor elemente de port, mobilier, organizare a gospodăriei specifice sașilor
3	Lumea rurală și lumea urbană în Evul Mediu	Lumea satului Lumea orașului Solidarități și conflicte în lumea medievală	Expoziția de Istorie-Arheologie – sala V Expoziția de Etnografie și Artă - sala I- se poate insista pe contrastul între tradiția/modernitate, ritmurile diferite de modernizare la oraș și sat
4	Cultura medievală în spațiul românesc	Moștenirea bizantină în cultura medievală Cronicari și cărturari umaniști Tiparul și cartea în spațiul românesc. Arta ecleziastică și laică:	Expoziția de Istorie și Arheologie sala VI –

Clasa a IX-a (prof. Chiș Silviu Ovidiu)

Nr. crt.	Capitolul	Lecția	Locul de desfășurare
1	Popoare și spații istorice	Popoare și spații în Antichitate-tracii, grecii, romanii	Expoziția de Istorie sălile I, II, III
2		Etnogeneza românească	Expoziția de Istorie – sala III, lapidarul muzeului
3	Oamenii, societatea și lumea ideilor	Moștenirea culturală a Antichității – arta monumentală romană	Expoziția de Istorie, sala III (macheta castrului de la Ilișua ca ilustrare a modului de organizare a unui castru roman; explicarea sistemului de axe cardo-decumanus; legătura cu urbanismul; resturile de tubulatură, mozaic, pavele pentru a explica decorarea construcțiilor, încălzirea cu hipocaust, aducțiunea de apă; ornamentele de mobilier, cheile de poartă; în lapidar – monumentele funerare pot servi la a ilustra așezarea necropolelor lângă orașe, organizarea lor internă, caracterul lor de locuri de întâlnire între vii și morți; monumentele funerare sunt și indicatori ai credințelor despre lumea de dincolo)
4		Civilizația medievală – demografie și economie	Expoziția de etnografie, casa din Șanț – pentru a ilustra organizarea unei gospodării țărănești tradiționale, ilustrarea ocupațiilor prin unelte, caracterul autarhic al satului Expoziția de Istorie – sălile V, VI, lapidarul medieval – macheta Bistriței pentru a ilustra organizarea ei după modelul orașelor occidentale; uneltele meșteșugărești, stemele de bresle ilustrează ocupațiile locuitorilor orașului
5		Ierarhia feudală	Expoziția de Istorie, sălile V, VI -piesele de armament ilustrează modul de purtare a războaielor
6		Europa romanică și Europa gotică; arhitectura medievală românească	Turul orașului Bistrița – Biserica Evanghelică, ansamblul Sugălete, Casa Argintarului, Biserica de la Coroana pentru ilustrarea stilului gotic; biserica de lemn din curtea Muzeului Județean pentru a ilustra arhitectura religioasă a românilor
7	Religia și viața religioasă	Reforma religioasă în Transilvania	Bistrița – Biserica Evanghelică, azilul de bătrâni (fosta mănăstire dominicană), biserica de la Coroana (fosta mănăstire franciscană) – se poate evidenția

			distrugerea/acoperirea frescelor din bisericile ai căror credincioși au trecut la Reformă; dezafectarea mănăstirilor ce aparțineau ordinelor catolice etc.
8	Statul și politica	Forme de organizare politică în Antichitate Imperiul Roman. Regatul dac. Dacia romană	Expoziția de Istorie sălile II, III, Lapidarul antic – se poate evidenția formarea regatului dac prin unirea uniunilor locale de triburi, conflictul cu romanii și cucerirea Daciei, transformarea ei în provincie romană,
9		State medievale în spațiul românesc	Expoziția de Istorie sălile V, VI – se poate exemplifica cu aducerea sașilor în Transilvania, privilegiile acordate lor, contribuția sașilor la dezvoltarea urbanismului în Transilvania
10	Relațiile internaționale	Islamul și Europa (Imperiul Otoman) Țările Române și statele vecine în Evul Mediu (relațiile comerciale și politico-militare)	Expoziția de Istorie sălile V, VI; tur al fortificațiilor orașului Bistrița - se poate evidenția legătura între pericoul otoman și fortificarea orașelor din Transilvania, ilustrată prin sistemul de fortificații al Bistriței - locul Bistriței în comerțul Transilvaniei cu Moldova

Clasa a X-a (prof. Chiș Silviu Ovidiu)

Nr. crt.	Capitolul	Lección	Locul de desfășurare
1	Oamenii, societatea și lumea ideilor	Lumea în perioada interbelică. Marea Unire; economie; viața cotidiană; România în anul 1938 – societate și cultură.	Expoziția de Etnografie și Artă populară
2	Religia și viața religioasă.	Religia în lumea contemporană; creștinismul; dialogul între religii; libertatea religioasă	Biserica de lemn din curtea Muzeului Județean
3	Statul și politica	România, Austro-Ungaria; se poate evidenția caracterul multietnic și multicultural al Transilvaniei și al Bistriței (români, sași, maghiari)	Expoziția de Etnografie și Artă populară; casa din comuna Șanț; Casa săsească de la Livezile.

Clasa a XI-a (prof. Chiș Silviu Ovidiu)

Nr. crt.	Capitolul	Lecția	Locul de desfășurare
1	Oamenii, societatea și lumea ideilor	Economie rurală – economie urbană în România	Expoziția de Etnografie și Artă populară; se poate reliefa caracterul autarhic al gospodăriei țărănești tradiționale, principalele ocupații, utilajul agricol/meșteșugăresc utilizat.
2	Religia și viața religioasă	Arhitectura religioasă. Diversitatea religioasă în România	Biserica de lemn din curtea Muzeului Județean – explicarea structurii interne a acesteia; explicarea împrejurărilor în care s-a dezvoltat arhitectura religioasă de lemn la români; explicarea diversității confesionale a Transilvaniei, în urma Reformei religioase din secolul al XVI-lea, a înființării Bisericii greco-catolice în Transilvania.

Clasa a XII-a (prof. Chiș Silviu Ovidiu)

Nr. crt	Capitolul	Lecția	Loc de desfășurare
1	Popoare și spații istorice	Romanitatea românilor în viziunea istoricilor	Expoziția de Istorie-Arheologie – salile II, III, Lapidariul – prezentarea elementelor de viață materială și spirituală romană, rolul armatei ca factor al romanizării
2	Oamenii, societatea și lumea ideilor	Sate, târguri și orașe din Europa și din spațiul românesc	Expoziția de Istorie-Arheologie – sala V, Expoziția de Etnografie și Artă populară – prezentarea Bistriței ca model de oraș închis cu ziduri, după model occidental; prezentarea unei gospodării țărănești tradiționale, cu inventarul și ocupațiile oamenilor
3	Oamenii, societatea și lumea ideilor	Viziuni despre modernizare în Europa secolelor XIX-XX: curente și politici culturale, identități naționale și identitate europeană.	Expoziția de Etnografie și Artă populară se poate insista pe contrastul între tradiția/modernitate, ritmurile diferite de modernizare la oraș și sat
3	Oamenii, societatea și lumea ideilor	Politicile culturale și românii din afara granițelor. Diversitatea etnică, confesională și soluțiile politice în România modernă. Minorități naționale în România secolului XX	Expoziția de Etnografie și Artă populară – sala V, Casa Săsească Livezile – prezentarea unor elemente de port, mobilier, organizare a gospodăriei specifice sașilor
4	Statul și politica	Autonomii locale și instituții centrale și în spațiul românesc (secolele IX-XVIII)	Expoziția de Istorie și Arheologie sălile V, VI – se poate accentua pe voievodatul Transilvaniei, organizarea specifică acestuia (a sașilor pentru zona Bistriței)
5	Relațiile internaționale	Spațiul românesc între diplomație	Turul orașului cu prezentarea

		si conflict în evul mediu si la începuturile modernității.	sistemului de fortificații
--	--	--	----------------------------